

Vmbo-leerlingen
geconfronteerd met cultuurverschillen

ZOALS HET ECHT IS

*Duhh ik ga echt niet mee! Echt niet... zo ver en saai... no way.
Ik ga niet bij vreemde mensen in huis en zeker niet eten! Echt niet!
Ik denk dat ze blond en lang zijn met blauwe ogen.
Ik denk dat ze niks te doen hebben in hun vrije tijd, ze kunnen niet
winkelen... saai hoor.
Misschien verstaan wij ze niet.*

TEKST

leonie barnier

FOTOGRAFIE

vredenburg

college rijswijk

Het maakt wat los bij de leerlingen van een tweede klas vmbo uit Rijswijk als ze een dagje op bezoek mogen bij een vmbo-klas in Leeuwarden. Soms klopt het wat ze denken over Friesland en de Friezen. Veel water, watersport en boten. Geen trams. Misschien wonen ze in boerderijen en hebben ze koeien en varkens. Maar wat ze er ook van verwachtten, spannend was het zeker. Net als voor de Friese leerlingen. Anna Maaïke vroeg zich af of de Hagenezen wel durven te praten. En Mirthe dacht: Al die hoofdwoorden en zo, ze spreken een andere taal. Hoe zal dat gaan? Jordy was bang dat ze het saai zouden vinden. Spannend was het die elfde maart, maar zeker niet saai en erg blikverruimend.

Best modern

Alleen al de reis naar Friesland. “We stopten op de afsluitdijk. Er waren daar twee zeeën.” Hüsna was verbaasd dat de Noordzee helemaal daar komt. Meryem zag een aquaduct, een nieuw verschijnsel, een nieuw woord. “Meester had ons verteld over hoe het is om boer te zijn en over het platteland. Maar er waren meer huizen en mensen dan ik gedacht had.” ‘Meester’ is mentor Sander Blom. Het uitstapje sluit goed aan bij zijn lessen over bijvoorbeeld het ontstaan van steden. “Ik kan wel plaatjes laten zien van het platteland, een boerderij of een dorp, maar nu ervaren ze de wereld echt.”

Maar meer nog dan het landschap, heeft ‘de mens’ de leerlingen uit Rijswijk verrast. “Ik had gedacht dat ze veel ouderwets zouden zijn, oude verscheurde kleren zouden dragen en water uit de waterput zouden halen”, vertelt Pieter. Hij kreeg van Jordi en Jelmer een rond-

leiding door Stiens en lunchte bij Jordy thuis. Hij was verbaasd dat het huis zo modern was ingericht. “Ze leven met de tijd mee.” Jordy was verbaasd dat Pieter het vond stinken in Stiens. Hüsna werd verrast door de vragen van Kelly en Anna Maaïke. ‘Moet je met de persoon trouwen die je ouders hebben uitgezocht?’ ‘Wat houdt halal in?’ ‘Mag je wel aan een tafel zitten waar ham op ligt?’ En Anna Maaïke was verrast dat je heel goed met ‘die buitenlanders’ op kunt schieten.

Taal bindt

Ze zijn zo aardig en gastvrij, vinden Meryem, Ouissam, Pieter en Hüsna. Ze zijn het zelfde als wij, zeggen Mirthe, Anna Maaïke en Jordy. Ja, dit helpt om vooroordelen weg te nemen, vinden alle leerlingen. En dat is nodig om te kunnen functioneren in deze multicultureel diverse samenleving, vinden Heleentje Swart, beleidsmedewerkster vmbo van AOC Friesland, en docenten Sita Kalloe en Carmen Dennen van het

Vredenburg College in Rijswijk. Tijdens een taalconferentie hoorden ze over de mogelijkheden voor een multiculturele of blikverruimende uitwisseling tussen vmbo-scholen (zie kader). Ter plekke vatten ze het plan op om samen zo’n traject in te gaan. Culturele diversiteit en internationalisering is een speerpunt van AOC Friesland. Swart: “We willen de lessen zo neerzetten dat je de belevingswereld van de leerlingen vergroot. Dat je ze leert omgaan met verschillen. Hier in Friesland moet je daar bewust naar zoeken.” Maar dat geldt in Den Haag net zo goed. Kalloe: “Deze kinderen

Wat hoor je?

De kerk
De stilte

Wat ruik je?

Stromt
Gras

Wat vond je grappig?

*Dat we aan tafel zaten
te eten en dat we veel
praten en lachen
Dat ze anders waren
dan ik dacht*

Uitwisselingen

Met het project Leerlingen in Contact wil het ministerie van OCW bevorderen dat jongeren leren omgaan met diversiteit in de samenleving. Scholen hebben sinds 2006 de opdracht om gericht aandacht te schenken aan ontwikkeling van waarden en normen en actieve deelname van leerlingen aan de samenleving te bevorderen. CPS Onderwijsontwikkeling en advies kreeg subsidie om bij een aantal scholen projecten op te zetten en te monitoren, projecten waarin leerlingen uit verschillende culturen – arm-rijk, wit-zwart, stad-platteland, diverse levensovertuigingen – elkaar kunnen ontmoeten. Er lopen inmiddels vier uitwisselingen tussen twee scholen en een project waarbij de school intern groepen met elkaar en met de buurt in contact brengt. CPS ondersteunt en begeleidt de scholen hierbij.

Naar aanleiding van de ervaringen van deze scholen wil CPS een roadmap maken, een plan van aanpak voor dit soort uitwisselingen. Op die manier wil ze het project uitbreiden naar meer scholen en naar de toekomst. Meer informatie: Zeger van Hoffen, z.vanhoffen@cps.nl of l.vandeelen@cps.nl.

OVER NEDERLAND

*Dit is het land van regen en onweer
 Waar het elke dag regent meer en meer
 Het land van de Maas en Waal
 Het land van onder andere Amsterdam, Den Haag en Veenendaal.
 NEDERLAND
 Misschien is het penant
 Maar het is toch echt MIJN land
 Ik hou van Nederland
 Nederland is een waterland, kikkerland, je mag het zelf weten
 Nederland is het land waar ze kroketten en frikadellen eten
 Nederland is het land waar we met z'n allen wonen
 En oranje is de kleur die we op de EK tonen*

(Gedicht van Meryem)

Giebelen en geiten.
 Alle verschillen
 vallen weg tijdens
 de workshop kleding

zitten wel op een multiculturele school, maar daarbinnen en thuis blijven ze toch erg in hun kleine hokjes zitten. Feitelijk hebben ze weinig contact met blanken.”

Beide groepen jongeren halen hun informatie over de ander dus vooral uit de media, en dat is een bron van vooroordelen. Als Jordy met zijn vrienden over buitenlanders praat, is dat meestal niet erg positief. Kalloe vertelt dat de islam, halal en hoofddoekjes de norm zijn onder haar leerlingen, “al het andere is vies en slecht.” Voor beide groepen dus hoog tijd voor een nadere kennismaking. En wat is dan een betere invalshoek dan de taal? Immers, al is het Nederlands voor veel van de Haagse en Friese vmbo’ers de tweede taal, het is wel de taal die hen bindt.

Schrijven en sms-en

Daarom schreven de leerlingen gedichten en verwoorden ze hun verwachtingen tijdens de les Nederlands (zie kadertekstjes). Maakten ze een reisverslag. Werden ze in Leeuwarden op pad gestuurd met vragenlijsten en antwoordkaartjes. Schreven ze een rap, spotten ze graffiti-letters en presenteerden ze hun foto’s in een powerpoint-presentatie. Leerde Ouissam Friese woorden die hij ook weer snel vergat. Leerden de Friese leerlingen straattaalwoorden als kaka (kanker) en

waren de Haagse leerlingen verrast dat de Friese leerlingen ook scheldwoorden gebruiken, zoals kankersukkel. Daarentegen zullen de Haagse leerlingen het woordje ‘boer’ niet zo snel meer als scheldwoord gebruiken, nu ze weten hoe hard die moet werken, en hoeveel hij maar voor zijn melk krijgt.

Zo was de taal de motor om vooroordelen te lijf te gaan. Is dat gelukt? Mirthe en Anna Maaïke vinden meisjes met hoofddoekjes niet meer zo vreemd. En Jordy zal voortaan in het gesprek met zijn vrienden zeggen dat niet alle buitenlanders criminelen zijn. ‘Ze doen gewone dingen, net als wij’, en ‘Ze zijn helemaal niet gierig’, schrijven de Haagse leerlingen in hun verslag. En in april laten zij hun stad aan de Friezen zien. Ze kijken er naar uit, de Friezen en de Hagenezen. Tot dan bieden msn en sms uitkomst. In het Nederlands.

Wat had je niet verwacht?

*Dat die vader van
 Hidde zo aardig was
 Dat het zo stil was*

Wat voel je?

*De wind
 Dat je met iemand
 van een andere cultuur
 contact hebt*